

Dr. Vekerdy Tamás: "A mesék oldják, vigasztalják, megnyugtatják a gyereket"

"A mese tanulsága erőt ad a gyerekeknek ahhoz, hogy a világ pozitív tendenciáival azonosuljon, nem beszélve arról, hogy a gyerek azt tudja meg, hogy a végén ő fog győzni, a legkisebb királyfi, akire senki sem gondolt."

Czvitkovits Judit beszélgetett **Dr. Vekerdy Tamással** a mese erejéről, önző felnőttekről, okostelefonról és a markológépekről.

Talán a legkedvesebb az volt, amit az apám talált ki: a Hüvelyk Matyi. **Nem a klasszikus mese volt** az, hanem az általa kitalált, továbbcsözt történetek. Azóta is úgy látom, hogy a gyerekek a legjobban a "fej"-mesét szeretik, vagyis amit a szülő maga talál ki. A Waldorf-iskola alapítója, Rudolf Steiner is azt mondja a tanároknak: *Találjatok ki ti meséket! Nem baj, ha rosszabbak, gyengébbek, ha kisebb a szókincsük. A gyerekek veletek együtt csinálják a belső munkát, a ti kreativitásotokat is élvezik, nekik ez rendkívül vonzó és leköti őket.*

- Ritmikusan, dallamosan meséljünk, nagy redundanciával! Nagyon fontos ez, hozzájárul a nagyon erőteljes belső képek kidolgozásához. A ritmus, a dallam, az ismétlés segíti a gyereket a belső film megalkotásában.

- Meséljünk fejből még akkor is, ha nem a saját mesénket mondjuk el! Nem baj, ha valakinek ez nem erőssége, el kell olvasni előre a mesét, és rosszabbul, keverve-kavarva az eseményeket, részleteket is kihagyva akár, de fejből elmondani.
- A mesék oldják, vigasztalják, megnyugtatják a gyereket. A belső kép ugyanis feldolgozás, indulatok, vágyak, szorongások, ismeretek feldolgozása, ezért kell mesélni este, vagy ha beteg a gyerek. Ettől lemegy a láza, testileg-lelkileg ellazul, megnyugszik, gyorsabban gyógyul.

Mi történik mese közben egy kisgyermek lelkében? Hogyan lesz mankó vagy eszköz a mese az életében?

- A mese a feldolgozás fontos eszköze, a gyermek a világról való tudását is a saját belső képeibe öltözteti. A kisgyerekek ezeket a belső képeket vetíti ki aztán a világba, a játékaiba is.

- A gyermek utazik a cselekményben, belekerül abba, elsodorja őt. Megfigyelhetjük, ahogy mesélés közben nézi a mesélőt, később azonban már látszik a szemén, hogy nem fókuszál, elbambul, mert a belső mozira figyel. A vizsgálatok szerint kamaszkorig nyúlóan lenyomatot hagy benne a mese.
- Fontos, hogy a felnőtt ne vonjon le erkölcsi tanulságot a meséből. Például ne mondja, hogy *a legkisebb királyfi bezzeg segítette a bajba jutott medvét, és kiszedte a talpából a tüskét. Te is segíts a bajba jutottakon, mert akkor rajtad is segítenek.* Ez színtiszta önzésre nevelés! Segíts, hogy rajtad is segítsenek...
Csak meséljünk, semmilyen tanulságot ne vonjunk le! A gyerekekben lerakódik egy struktúra, ami “nevelni” fogja őt. Nem az az erkölcsi nevelés, hogy különböző elvekről prédikálunk, hanem hogy élményt adunk. Nem igaz, hogy a reális világnak nem az, ami a mesében van, hogy a végén győz a jó. De igen! Ez az igazság, gondoljunk csak a szörnyű 20. századra, a maga diktatúráival, Hitler lerohanja Európát, Sztáliné a világ egyötöde, mégis minden meleg- és hidegháborút a kezdetben gyengének mutatkozó demokráciák nyernek meg.
- A mese tanulsága nem kiveszi a gyereket a világból, hanem erőt ad neki ahhoz, hogy a világ pozitív tendenciáival azonosuljon, nem beszélve arról, hogy a gyerek azt tudja meg, hogy a végén ő fog győzni, a legkisebb királyfi, akire senki sem gondolt. Ez rendkívül vigasztaló.

Milyen a jó mese?

Az, amelyik nem nevelő célzatú, a szabad örömből született – a művészi mesék a jók. A másfél-két-három éves kisgyerekek az olyan meséket szeretik igazán, amelyek olyan történeteket mesélnek el, amelyek velük is megtörténnek. A gyerekek – minél kisebbek, annál inkább – imádják, ha a környezetük jelenségei elevenednek meg. Például lemegyünk anyával az utcára vásárolni, a bácsik ásnak, nyitva van a telefonkábel fedele, építkeznek, van ott markológép, vásárolunk tejet, kenyeret – és így tovább.

Fontos, hogy ki olvassa a mesét?

- Persze! Olyan ne olvassa, aki utálja a mesét.
- Jó, ha néha a gyermek is mesél? Ha felcseréljük a szerepeket, és néha ők mesélnek a felnőtteknek? Ilyen nevelő célzatú klisékre nincs szükség. Ha mesélni akar, hallgassuk meg, de ne erőltessük. Ha akar, egyszer csak úgyis elkezd mesélni. Minden ilyen nevelő jellegű kényszerítés téves. Spontánul együtt élni a gyerekekkel, az a hasznos.

Ha a gyermek néha magára marad a mesével, leültetjük a tévé, a YouTube, vagy épp a táblagép elé, milyen meséket vetítünk nekik?

A látott mese nem mese. Amint a külső kép megjelenik, abban a pillanatban leáll a mese legfontosabb mozzanata: a belső képkészítés. Olyan, mintha mese lenne, de nem az. A gyermek nem tud elszabadulni, nagyon sok a belső feldolgozni valója, de nem tud különbséget tenni a belső és külső kép között. A tévé előtt egyre feszültebb, egyre agresszívabb lesz. Nincs feldolgozás, nincs mozgás.

Persze nem vagyok dogmatikus. Misike imád a nagymamájához járni, a nagymamája is imádja őt, remekül mulatnak együtt, téstát gyúrnak, sütnek, palántáznak, és persze tévéznek is. Az anya azt mondja: *“Ha még egyszer meglátom, hogy Misi nálad tévézik, soha többet nem hozom el!”* Holott neki is nagyon jó, hogy van egy szabad estéje, egyedül neveli Misit. Jó, Misi otthon nem tévézik, rendben. De a nagymamát nem kényszeríthetem szokásai megváltoztatására. Misi ott tévézik. És ezt ki kellene bírnom. Elveim ellenére. Mindehhez tegyük még azt is hozzá, hogy lehetnek olyan megoldások, még a tévében is, amelyek jobbak, mint amit általában a látott mese kínál. Ilyen például a Magyar Népmesék sorozat. Miért? Mert itt egy ember mesél. Ez mára már a hallott mese illúzióját idézi fel. És persze szépen van elkészítve, jók az animációk, jó és vonzó a zene stb.

Mi a helyzet a felnőttekkel? Nekik is szükségük van a mesére?

Egy egészséges embernek ez a lelki higiéniai része. Mióta világ a világ, az emberek mesélnek egymásnak történeteket. Gondoljunk az ősemberre a tűz körül, az istenek, a szellemek, a vadászatok történeteire – vagy éppen a pletykára, mert ez is történetmondás. A felnőttek azért mondanak történekeket, hogy megismerjék a világot, hogy milyen az élet, és hogy mérni tudják magukat a hallottakhoz. Erről szóltak az eposzok, a mitológiák, a regények, a drámák. Egy felnőtt, ha egészségesen él, igényli a történetek hallgatását, befogadását. Filmeket néz, igaz, gyakran primitíveket, de a lényeg, hogy történeteket lát és hall.

Az már egy szomorú és sajnálatos része a mesemondásnak, hogy ezek a történetek egyre izgalmasabbak, szörnyűbbek és véresebbek. Ez kilúgozza a lehető sokrétűségét a történeteknek.

Van kedvenc meséje, amit nagyon szeret újra és újra elolvasni?

Persze! Rajongója vagyok a Gyűrűk Urának. Egyszer angolul, és aztán amikor már volt, magyarul is elolvastam, majd legalább háromszor felolvastam a különböző korú gyerekeimnek. Amikor pedig a Harry Potter jelent meg kötetről kötetre, volt olyan, hogy két-három példányt is vettünk, mert egyszerre akarta olvasni a nagymama, a gyerekek és mi magunk is.

Még több mese az NLCAfén!

- **Napi mese:** Kisnyuszi suliba megy
- Ezért nem fogom abbahagyni sosem az **esti mesélést**
- Cicuska, kérsz egy kis kolbászt? – **népmesék a nagyvilágból**